

Samen komen we verder

Voorwoord

Zorg, welzijn, arbeid, onderwijs en gezondheid. Het zijn onderwerpen die mensen en hun directe leefomgeving raken. In deze Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 gaan we dieper in op de keuzes die wij als gemeente Heeze-Leende op deze gebieden maken.

Het motto dat we deze beleidsnota meegeven is 'Samen komen we verder'. Dat is niet voor niets. In Heeze-Leende kennen we namelijk een stevige basis van onderlinge betrokkenheid. Denk maar aan de vele evenementen en initiatieven die onze gemeente rijk is. Zoals de jaarlijkse Brabantsedag Heeze of de Zorgcoöperatie Graag Gedaan voor en door inwoners in Leende. In Leenderstrijp zijn dorpsondersteuners actief en in Sterksel zet de dorpsraad zich in voor de leefbaarheid van het dorp.

Al deze mooie activiteiten betekenen echter niet dat we achterover mogen leunen. Het is goed om kritisch te blijven, ook op onszelf als gemeente. Ontwikkelingen en veranderingen, zoals de toenemende vergrijzing, vragen om een scherpe visie.

Maar wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende jaren? Om dat te ontdekken, zijn we met inwoners, netwerkpartners, de Adviesraad Sociaal Domein, het Sociaal Team, de gemeenteraad en het college in gesprek gegaan.

Het resultaat? Deze integrale Beleidsnota Sociaal Domein, die richting geeft aan het sociaal beleid dat we de komende jaren gaan uitvoeren.

In deze nota vertellen we hoe we als gemeente, met onze inwoners en netwerkpartners, willen samenwerken binnen het sociaal domein. We laten zien hoe we stimuleren, ondersteunen en verbinden, zodat onze levendige kernen en het rijke verenigingsleven blijven bestaan. Hoe we voortbouwen op behaalde successen met slimme samenwerkingen. En hoe we onze samenleving blijvend willen versterken voor de toekomst.

Ons uitgangspunt blijft een volwaardig bestaan voor alle inwoners van onze gemeente. We blijven mensen aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid, maar we ondersteunen hen ook als dat nodig is. Iedereen moet de kans krijgen om mee te kunnen doen in de samenleving.

Ik heb er vertrouwen in dat we met deze beleidsnota de juiste stappen zetten in de doorontwikkeling van het sociaal domein. Zodat we samen met onze inwoners de uitdagingen van de komende jaren kunnen vormgeven.

Ik zet mij daar graag voor in. U toch ook?

Samen komen we verder!

Wethouder Jan de Bruijn

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	4
1. Missie en ambities	5
2. Trends en ontwikkelingen	7
3. Betrokken bij elkaar	9
3.1 Leefbaarheid en sociale cohesie	10
3.2 Aandacht voor eenzaamheid	11
3.3 Mantelzorg	12
3.4 Vrijwilligers	13
4. Iedereen kan meedoen	14
4.1 Preventie en (vroeg)signalering	15
4.2 Passende ondersteuning voor inwoners	16
4.3 Toegankelijkheid	17
4.4 Samenwerking met onderwijs en kinderopvang	18
4.5 Nederland en migrant, goed voorbereid	19
4.6 (Arbeids-)participatie	20
4.7 Armoedebestrijding/ Kinderparticipatie	21
4.8 Schuldhulpverlening	22
4.9 Aandacht voor laaggeletterdheid	23
5. Een fijn en veilig thuis	24
5.1 Jeugdigen groeien, waar mogelijk thuis op in een gezin	25
5.2 Voorkomen en beperken van nadelige gevolgen van echtscheidingen	26
5.3 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang	27
5.4 Langer zelfstandig thuis wonen	28
5.5 Dementievriendelijke samenleving	29
5.6 Zorg en veiligheid	30
6. Een gezonde samenleving	31
6.1 Preventieakkoord	32
6.2 Sport en bewegen	33
7. Vervolg en monitoring	34
8. Financieel kader	36
Bijlage 1 Wettelijke ontwikkelingen	38
Bijlage 2 Prestatie indicatoren monitor Sociaal Domein	39

Inleiding

Voor u ligt de integrale Beleidsnota Sociaal Domein. Met deze beleidsnota geven we invulling aan het lokale sociale beleid vanaf 2020. Voor de komende vier jaar is deze nota een leidraad voor de plannen die we uitwerken. Geen blauwdruk, maar een dynamisch document. Ontwikkelingen en veranderingen gaan tenslotte snel, dus we blijven anticiperen op wat komen gaat.

Sinds de decentralisaties in 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor vrijwel alle maatschappelijke ondersteuning aan haar inwoners, onder andere vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. De taken binnen het sociaal domein zijn één van de belangrijkste gemeentelijke opgaven en omvatten 44 procent van de gemeentelijke begroting.

In de afgelopen jaren hebben we, in samenwerking met maatschappelijke organisaties en professionals, hard gewerkt aan een zorgvuldige invoering van de nieuwe taken. Zorgcontinuïteit aan inwoners was daarbij van groot belang. Deze nieuwe taken, die met minder financiële middelen vanuit de landelijke overheid uitgevoerd moeten worden, vragen echter om een andere manier van werken: preventief, op maat en meer in samenhang.

Als gemeente hebben we de opdracht om op verschillende terreinen beleid te ontwikkelen. Voor het sociaal domein is het belangrijk dat we komen tot een samenhangend beleid. Dat doen we niet door in een eigen cocon te blijven. Inwoners worden veel beter geholpen wanneer we de schotten tussen de beleidsdomeinen weghalen en vanuit een integrale blik naar situaties kijken. Daarom kiezen we voor een beleidsnota die de verschillende beleidsterreinen samenbrengt. Vraagstukken over onze inwoners passen niet in hokjes of wetten, maar vragen om een gezamenlijke, integrale aanpak.

Deze integrale beleidsnota is het vervolg op het onderstaande beleid:

- Contourennota Participatiewet
- Beleidsplan Wmo
- Beleidsplan jeugd
- Lokaal gezondheidsbeleid.

Met deze Beleidsnota Sociaal Domein willen we de verschillende beleidsterreinen met elkaar verbinden. De terreinen die direct onder de nota vallen zijn

maatschappelijke ondersteuning, jeugd, participatie, minimabeleid, schuldhulpverlening en gezondheidsbeleid. Daarnaast is er een verbinding gemaakt met het onderwijsbeleid en (passend) onderwijs. Ook benoemen we de raakvlakken die er zijn met sport, cultuur en het ruimtelijk domein.

De beleidsnota heeft een benadering vanuit vier thema's:

- Betrokken bij elkaar
- Iedereen kan meedoen
- Een fijn en veilig thuis
- Een gezonde samenleving

De thema's zijn gekozen op basis van vraagstukken die spelen binnen Heeze-Leende. Het beleid is gericht op alle inwoners, waarbij we niet vanuit de kokers van de aparte wetten, maar integraal kijken naar de vraagstukken die er spelen.

Proces

We willen samen met onze inwoners en maatschappelijke organisaties oplossingen bedenken die passen bij Heeze-Leende. Daarvoor is het nodig om te weten wat er speelt binnen onze gemeente. We werken nauw samen met de Adviesraad Sociaal Domein als vertegenwoordiging van de samenleving in Heeze-Leende. Daarnaast gaan we jongeren meer betrekken bij de uitvoering van (onderdelen van) de beleidsnota, zodat ook hun mening gehoord wordt.

De beleidsnota voor het sociaal domein kwam in samenspraak met inwoners uit Leenderstrijp, Leende, Sterksel en Heeze tot stand. Input zoals 'benodigde voorzieningen om langer thuis te wonen', maar ook 'de bereikbaarheid en bekendheid van voorzieningen vergroten' hebben we in deze beleidsnota meegenomen. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met professionals en stakeholders uit het werkveld. Al deze gesprekken leverden input voor de voorliggende beleidsnota.

Ook de landelijke en regionale trends, ontwikkelingen en het coalitieakkoord 2018-2022 waren richtinggevend voor deze beleidsnota. Deze vindt u terug in de bijlagen en hebben we, daar waar nodig, opgenomen onder de betreffende thema's.

Samen met de input van de gemeenteraad en de Adviesraad Sociaal Domein heeft dit geleid tot de beleidsnota die nu voor u ligt.

1. Missie en ambities

De missie van Heeze-Leende is dat wij samen met inwoners en organisaties een duurzaam leefbare samenleving ontwikkelen. Een sociale leefomgeving, waarin iedereen naar vermogen mee kan doen en inwoners betrokken zijn bij elkaar. Daarbij benutten we de creativiteit en de krachten die er in de verschillende dorpskernen zijn en sluiten we aan bij wat er speelt en nodig is. We pakken onze rol als verbinder en ondersteuner en nodigen inwoners uit om samen met ons te werken aan leefbare kernen. De rol van de gemeente is aanvullend op dat wat inwoners zelf kunnen. Daarbij denken en werken we vanuit kansen en mogelijkheden.

We willen dat inwoners volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Het ontwikkelen, behouden en versterken van de eigen regie staat daarbij altijd centraal. We willen naar een samenleving waar inwoners verantwoordelijk zijn voor de inrichting van hun leven en het heft in eigen handen nemen. Wanneer een inwoner niet zelf, of met hulp van zijn omgeving of netwerk en algemene voorzieningen, kan meedoen, kan hij rekenen op passende ondersteuning als dat nodig is.

Als het gaat om maatwerk en integraliteit, doen we wat nodig is. We werken naar een duurzame oplossing en sluiten altijd aan bij de mogelijkheden van de inwoner en zijn situatie. Onze professionals geven samen met de inwoner vorm aan de ondersteuning, waarbij de inwoner de regie behoudt. De professional maakt vanuit zijn deskundigheid een afweging over de inzet van middelen en ziet toe op de effectiviteit van de ingezette ondersteuning.

Wanneer het gaat om wettelijke taken en verplichtingen, pakken we als gemeente onze regierol en zoeken we de samenwerking met partners uit

het netwerk op. Zo realiseren we wat nodig is. Deze beleidsnota beschrijft op hoofdlijnen de plannen voor 2020-2023. Hierin hebben we de volgende ambities geformuleerd.

- Iedereen kan meedoen naar vermogen.
- Er is een sterke sociale basis, waarin inwoners betrokken zijn bij elkaar.
- We bevorderen de eigen kracht en regie van inwoners.
- Inwoners krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben op maat en in samenhang.
- We bieden lichte hulp waar mogelijk en zwaardere hulp waar nodig.

Daarbij is het belangrijk dat we ervoor zorgen dat we binnen de financiële kaders van het sociaal domein blijven. Tot 2019 was er voor het sociaal domein als totaal nog geen sprake van grote tekorten. We zien echter dat de druk op de financiën toeneemt door een groter beroep op de voorzieningen en de kostenstijging. Het is nodig om beleid te ontwikkelen om op tijd financieel in evenwicht te blijven. In de financiële paragraaf gaan we hierop in.

2. Trends en ontwikkelingen

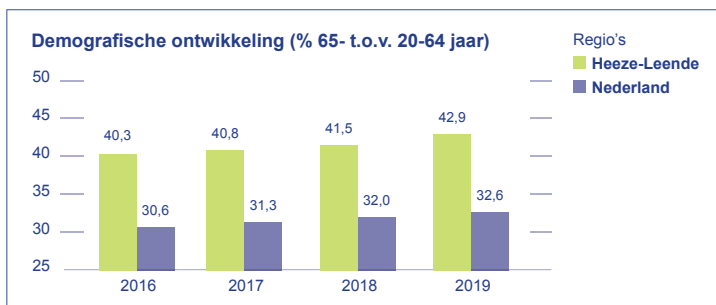
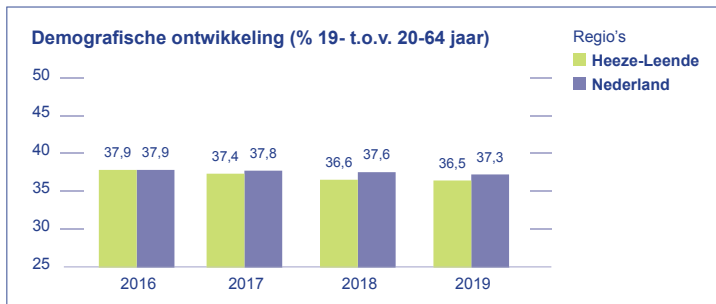
Als we onze ambities op een gerichte en juiste manier willen realiseren, moeten we rekening houden met de trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de samenleving van Heeze-Leende. In het vervolg schetsen we kort om welke trends en ontwikkelingen het gaat. Voor wettelijke ontwikkelingen verwijzen we naar bijlage 1.

Langer zelfstandig (blijven) wonen

Een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling is dat inwoners met zwaardere beperkingen zelfstandig (blijven) wonen en minder snel in een instelling worden opgenomen. Ook zien we dat inwoners met zwaardere psychiatrische problematiek vaker zelfstandig in de wijk wonen. Dit heeft consequenties voor het sociaal domein, maar ook voor aanpalende terreinen zoals wonen en veiligheid. Door deze ontwikkeling wordt er een steeds groter beroep gedaan op ondersteuningsvoorzieningen.

Demografische ontwikkelingen

Heeze-Leende krijgt in de komende jaren te maken met een aanzienlijke vergrijzing. Dit, gecombineerd met het feit dat men steeds langer zelfstandig blijft wonen, betekent dat meer mensen met een zwaardere ondersteuningsvraag een beroep zullen doen op ondersteuning vanuit het sociaal domein. In onderstaande tabellen is de demografische ontwikkeling van Heeze-Leende visueel gemaakt.

Van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij

De rol van de overheid verandert. Van een samenleving waarin de overheid veel voor ons regelde, gaan we nu naar een samenleving waarin inwoners worden aangesproken op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheid.

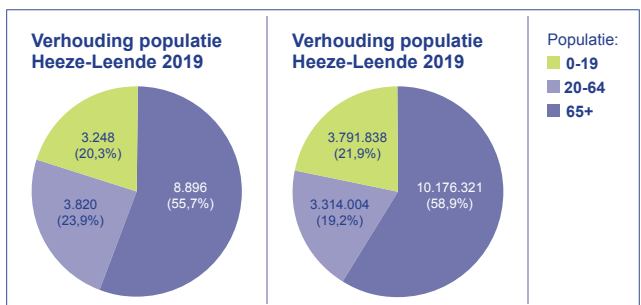
Tekort aan personeel in de zorg

Het personeelstekort in de zorg neemt in snel tempo toe. Dit is een landelijke ontwikkeling die ook door het ministerie erkend wordt. Er wordt daarom landelijk ingezet op actieve werving van nieuw personeel, een verlaging van de werkdruk en een betere beloning. Als gemeente hebben we hier weinig tot geen invloed op, maar onze inwoners ondervinden hiervan wel de gevolgen.

Aanpassingen landelijk beleid

Bij de vormgeving van het sociaal domein moeten we ook rekening houden met beslissingen die door de rijksoverheid worden genomen en (in)direct van invloed zijn op het beleid van de gemeente. Zo heeft de rijksoverheid met ingang van 2019 de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo vervangen door een abonnementstarief met een vast bedrag per maand. Dit leidt tot minder inkomsten maar kan er ook toe leiden dat meer mensen een (groter) beroep zullen doen op de Wmo.

De bovenstaande trends en ontwikkelingen leiden tot een toenemende ondersteuningsbehoefte, waar we als gemeente goed op moeten inspelen.

3. Betrokken bij elkaar

In Heeze-Leende streven we naar een samenleving waarin inwoners betrokken zijn bij elkaar. Inwoners hebben oog voor elkaar, er is een betrokken sociale omgeving en een sterk sociaal netwerk. Inwoners zetten zich in om het rijke verenigingsleven dat onze gemeente heeft in stand te houden. Als gemeente bevorderen we de zelfredzaamheid en de eigen kracht van onze inwoners en werken we samen met onze inwoners aan een leefbare omgeving. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en stimulerende rol bij de diverse initiatieven die er in de dorpskernen zijn.

3.1 Leefbaarheid en sociale cohesie

Leefbaarheid gaat over de mate waarin een buurt, wijk, dorp of ander gebied aantrekkelijk en/of geschikt is om te wonen of te werken. Het begrip bestaat uit meerdere aspecten.

Zo gaat het allereerst om de fysieke omgeving. Belangrijke elementen daarvan zijn de dichtheid en het type bebouwing, de marktwaarde van het vastgoed, de aanwezigheid van voorzieningen, zoals winkels, openbaar vervoer en ziekenhuizen, en de kwaliteit van de groenvoorzieningen. De fysieke omgeving komt aan de orde in de nog te ontwikkelen Omgevingsvisie en Woonvisie.

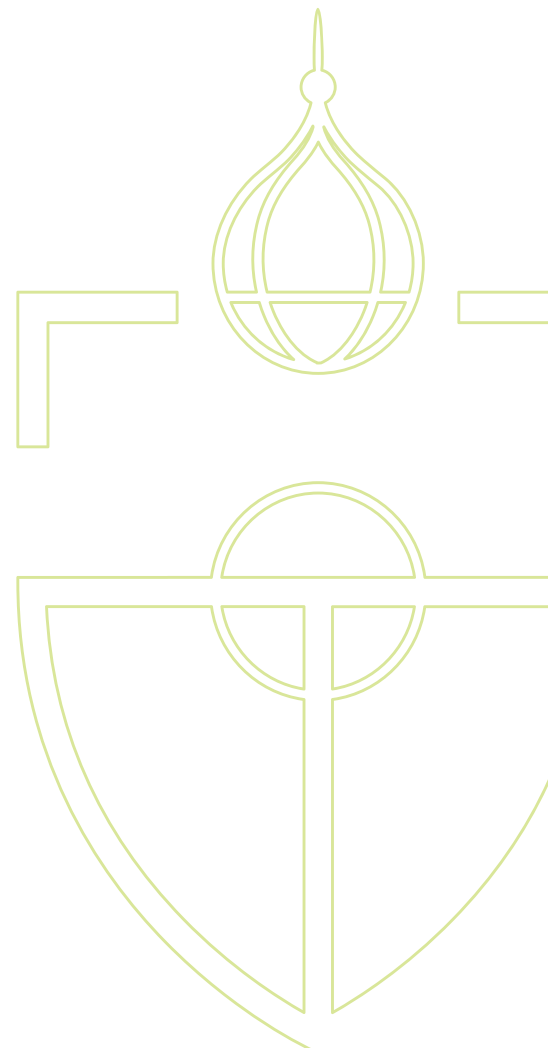
Daarnaast speelt de sociale omgeving een grote rol. Dit gaat over zaken als de bevolkingssamenstelling en de sociale interactie tussen inwoners.

Wat dat laatste betreft, gebeurt er al veel in de dorpskernen. Inwoners zijn actief op veel vlakken en ontplooiën initiatieven om hun eigen leefomgeving te ontwikkelen en leefbaar te houden. Denk aan de Brabantsedag, Kunstsmullen, de carnavalsoptochten, kermissen, dorpsquizzes. Als gemeente bevorderen we graag de krachten die er in de diverse dorpskernen al te vinden zijn. In de gemeentebegroting hebben we budget gereserveerd voor deze burgerinitiatieven. Op deze manier dragen we bij aan een ondernemende en proactieve samenleving, waarbij de gemeente ondersteunt en verbindt.

We vinden het belangrijk dat inwoners van Heeze-Leende prettig samen kunnen leven in de wijk. Daarom willen we dat er in de kernen goede maatschappelijke accommodaties zijn, zoals schoolgebouwen, dorpshuizen, bibliotheekpunten, ontmoetingsruimten en sport- en verenigingsaccommodaties.

Wat gaan we doen?

- ▶ We actualiseren het gemeentelijk accommodatiebeleid.
- ▶ We stellen een strategisch huisvestigingsplan op voor de oudere schoolgebouwen in onze gemeente.
- ▶ In de MFA Leende richten we een bibliotheekpunt in.
- ▶ We faciliteren burgerinitiatieven, zonder deze van de inwoners over te nemen.
- ▶ We nemen de algemene subsidieverordening onder de loep en bekijken waar aanpassingen nodig zijn. Zo kunnen we subsidies snel, flexibel en op maat inzetten voor een breed scala aan activiteiten en initiatieven.

3.2 Aandacht voor eenzaamheid

Iedereen voelt zich wel eens eenzaam: dat kan incidenteel voorkomen of voor een langere tijd het geval zijn. Eenzaamheid komt niet alleen voor bij oudere inwoners: ook jongeren kunnen zich eenzaam voelen. Het kan van invloed zijn op meerdere aspecten van het leven: eenzame mensen hebben vaak een minder gezonde leefstijl, lopen een groter risico op depressie en hebben vaak meer moeite om regie te houden over hun eigen leven. Omdat eenzaamheid voor iedereen een andere betekenis heeft, bestaat er geen standaardoplossing en is maatwerk noodzakelijk.

In Heeze-Leende organiseren de ouderenorganisaties en professionals al veel rondom eenzaamheid. De focus ligt daarbij vooral op de doelgroep ouderen en volwassenen. We willen de aandacht voor eenzaamheid vergroten en, samen met netwerkpartners en inwoners uit de kernen, werken aan het zichtbaar maken van eenzaamheid. We willen het taboe op eenzaamheid doorbreken en inwoners die eenzaam zijn passende ondersteuning bieden zodat hun eenzaamheid vermindert. Ook willen we ons meer richten op de doelgroep jongeren.

Wat gaan we doen?

- ▶ In samenwerking met onze netwerkpartners en vrijwilligersorganisaties sluiten we aan bij het landelijke programma 'Eén tegen eenzaamheid'. Ook geven we uitvoering aan de actiepunten uit dit programma. Daarbij gaat het om het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid en het doorbreken en duurzaam aanpakken van eenzaamheid. We maken gebruik van de producten en methodieken die worden ontwikkeld binnen het landelijke programma.
- ▶ In samenwerking met het jongerenwerk en jongeren uit Heeze-Leende zoeken we laagdrempelige manieren en voorzieningen om eenzaamheid onder jongeren te doorbreken of te voorkomen.
- ▶ We stimuleren activiteiten die bijdragen aan het verminderen en voorkomen van eenzaamheid onder ouderen.
- ▶ We trainen professionals en vrijwilligers in het herkennen en bespreekbaar maken van eenzaamheid.

3.3 Mantelzorg

Mantelzorg is hulp en zorg die verder gaat dan de 'gebruikelijke zorg'. Het gaat om onbetaalde en onverplichte hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens sociale omgeving.

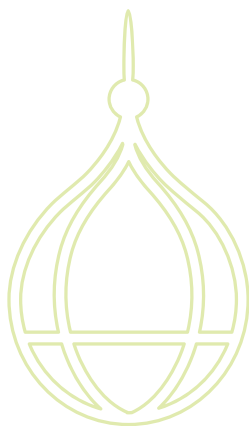
In Heeze-Leende zijn bijna 1.900 volwassenen en 650 oudere inwoners mantelzorger. Onder de jongeren tot 18 jaar zijn er ongeveer 160 mantelzorgers (GGD monitor). Ongeveer één op de vijf mantelzorgers geeft aan dat het geven van mantelzorg een (tamelijke) zware belasting is.

Door het toenemend aantal ouderen en het langer thuis wonen neemt de druk op het sociale netwerk en de mantelzorgers steeds verder toe. Als de mantelzorger overbelast raakt, treft dat niet alleen hem of haar, maar ook degene die de mantelzorg ontvangt. Daarom willen we de draagkracht van mantelzorgers versterken en overbelasting voorkomen.

Het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad Welzijn biedt ondersteuning door informatie en advies, emotionele en praktische ondersteuning, belangenbehartiging, trainingen en workshops en informatie over respijtzorg, onder andere via een 'respijtwijzer'. Respijtzorg is zorg om de mantelzorger te ontlasten, bijvoorbeeld via professionele dagopvang of een vrijwilliger in huis. Op deze manier heeft de mantelzorger even de handen vrij. Ook zorgt het steunpunt voor de jaarlijkse waardering van de mantelzorgers.

Wat gaan we doen?

- ▶ We brengen zowel de professionele als de vrijwillige respijtzorg meer onder de aandacht, zodat mantelzorgers weten dat zij hiervan gebruik kunnen maken. We gaan voorlichting geven en de respijtwijzer verbeteren.
- ▶ We streven naar beter passende en beter benutte respijtzorg.
- ▶ We denken mee bij het realiseren van een mantelzorgwoning.
- ▶ We onderzoeken welke knelpunten er bestaan rondom mantelzorg, nu en in de toekomst. Aan de hand van de uitkomsten bepalen we welke oplossingsrichtingen er mogelijk zijn.
- ▶ We hebben oog voor mantelzorgers in al onze contacten.

3.4 Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn onmisbaar in het leefbaar houden van de samenleving. Zij zorgen er samen voor dat er in Heeze-Leende een bruisend verenigingsleven is en er ook op andere vlakken veel werk wordt verzet. Vrijwilligerswerk is continu in beweging en verandert mee met de maatschappij waarin we leven. Het vrijwilligerswerk wordt flexibeler en vrijwilligerswerk op projectbasis wordt steeds meer de norm.

Van de volwassenen in Heeze-Leende verricht ongeveer 38 procent vrijwilligerswerk en is ongeveer 70 procent lid van een vereniging of organisatie. Daarmee onderscheidt Heeze-Leende zich positief ten opzichte van de landelijke cijfers.

De Vrijwilligerscentrale van Cordaad Welzijn biedt ondersteuning door onder andere informatie en advies, deskundigheidsbevordering en (vacature)-bemiddeling. Ook verzorgen zij de jaarlijkse waardering van vrijwilligers.

Binnen het sociaal domein en bij (sport)verenigingen is het beroep op vrijwilligers de laatste jaren sterk toegenomen. Het vrijwilligerswerk wordt veeleisender en takenpakketten worden omvangrijker. Dit vraagt om een andere benadering van vrijwilligerswerk.

We vinden het belangrijk dat er ook de komende jaren voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn en blijven. Ook willen we dat het vrijwilligerswerk zich op een positieve manier verder ontwikkelt. Om dat te realiseren, sluiten we zowel aan bij de behoeften van de (potentiële) vrijwilliger als bij de behoeften van organisaties die op zoek zijn naar vrijwilligers.

Wat gaan we doen?

- ▶ We stimuleren organisaties en verenigingen om het vrijwilligerswerk flexibeler te maken, meer op projectbasis te laten plaatsvinden en onkosten van vrijwilligers waar mogelijk te vergoeden, zodat het vrijwilligerswerk, ook voor jongeren en werkende volwassenen, aantrekkelijker wordt.
- ▶ We zetten extra in op het vinden van vrijwilligers in alle leeftijdscategorieën.
- ▶ We onderzoeken welke knelpunten er bestaan rondom de inzet van vrijwilligers(werk), nu en in de toekomst. Aan de hand van de uitkomsten bepalen we welke oplossingsrichtingen er mogelijk zijn.
- ▶ We onderzoeken hoe organisaties de inzet van bestuursvrijwilligers anders kunnen organiseren en inrichten, zodat meer vrijwilligers hier enthousiast voor te maken zijn.

4. Iedereen kan meedoen

In Heeze-Leende willen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving. De meeste inwoners hebben een sociaal netwerk en zorgen voor hun eigen levensonderhoud. Het is echter niet voor iedereen vanzelfsprekend om te werken en/of mee te doen in de samenleving. Inwoners kunnen belemmeringen ervaren als gevolg van een fysieke of verstandelijke beperking, psychische problematiek of schulden. Andere inwoners zijn wellicht nieuwkomers in Nederland en moeten zich de taal en de gebruiken nog eigen maken. Allemaal redenen waarom iemand niet naar vermogen mee kan doen in de samenleving.

Als inwoners niet (volledig) op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving, werken we eraan om deze belemmeringen weg te nemen. Meedoen in de samenleving is tenslotte voor iedereen belangrijk. Het betekent toegang tot middelen en ondersteuning om jezelf te kunnen redden, het hebben van een sociaal leven, ruimte voor ontspanning en er kunnen zijn voor je naasten. Daarom zorgen we voor het vergroten van de toegankelijkheid in de brede zin van het woord. Op deze manier werken we samen aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen openstaat voor elkaar en iedereen mee kan doen.

4.1 Preventie en (vroeg)signalering

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom is het belangrijk dat we voldoende aandacht hebben voor preventie en (vroeg)signalering. Zwaardere ondersteuning of hulp hoeven we dan alleen in te zetten als het echt niet anders kan.

In de komende beleidsperiode zetten we daarom extra in op preventie en (vroeg)signalering. Dit willen we bereiken door het netwerk van inwoners te versterken, te zorgen voor voldoende, goed vindbare en bereikbare algemene voorzieningen en een sterk voorliggend veld. Daarnaast informeren we inwoners wanneer zij met vragen over echtscheiding, het overlijden van een partner of het verlies van inkomen bij de gemeente aankloppen.

In november 2018 zijn we voor de kern Heeze gestart met het tweejarige project 'Sociaal Makelaar Heeze'. De sociaal makelaar signaleert vragen en problemen en probeert deze zoveel mogelijk in het informele netwerk op te lossen. Daarnaast ondersteunt de sociaal makelaar burgerinitiatieven, probeert eenzaamheid te voorkomen en stimuleert mensen om mee te doen.

Zorgcoöperatie Graag Gedaan Leende is in 2019 gestart met een (vergelijkbaar) project: de Welzijnsconsulent Leende. In Sterksel en Leenderstrijp spelen de werkgroepen wonen/welzijn/zorg een belangrijke rol bij preventie en (vroeg)signalering. Tot slot wordt vanuit de ouderenorganisaties gewerkt met ouderenadviseurs.

Wat gaan we doen?

- ▶ We geven verdere uitvoering aan het Uitvoeringsplan Preventie Jeugd, waarbij de nadruk ligt op het vergroten van de inzet van preventief aanbod van netwerkpartners, de ontwikkeling van individueel naar collectief aanbod en het vergroten van de samenwerking tussen de netwerkpartners, zoals het jongerenwerk, het onderwijs en het Sociaal Team.
- ▶ We onderzoeken of we in het kader van het landelijke programma Kansrijke Start een lokale coalitie kunnen starten met onder meer de jeugdgezondheidszorg 0-4, het Sociaal Team en andere partners. Het programma richt zich op de eerste duizend dagen na een geboorte. Die dagen zijn cruciaal voor de ontwikkeling van het kind.
- ▶ We gaan in gesprek met (sport)verenigingen en sportconsulenten om te bepalen of en op welke manier zij een rol kunnen spelen in signalering en preventie.
- ▶ We evalueren het project Sociaal Makelaar Heeze en het project Welzijnsconsulent Leende. Naar aanleiding daarvan bepalen we of en hoe we deze functies inbedden in de bestaande structuur. We kijken ook hoe we kunnen aansluiten bij de ontwikkelingen in Sterksel en Leenderstrijp.

4.2 Passende ondersteuning voor inwoners

De gemeente heeft de ambitie dat inwoners van Heeze-Leende een stevige basis hebben en (veer)krachtig, weerbaar en mobiel zijn. Dit is echter niet voor iedereen vanzelfsprekend. Voor inwoners die het (even) niet makkelijk hebben en het (tijdelijk) niet zelf kunnen redden, stimuleren we de ondersteuning door het sociale netwerk. Als dat niet voldoende is, is er ondersteuning vanuit vrijwillige en professionele organisaties beschikbaar: van licht tot zwaar en op allerlei leefgebieden. In uiterste gevallen bieden we zelfs een vangnet.

In het bieden van deze passende ondersteuning liggen kansen voor vernieuwing en het maken van slimme combinaties van zorg, welzijn, sport en cultuur. De mogelijkheden van de inwoners staan hierbij centraal. We dagen inwoners uit om persoonlijke doelen te stellen en te behalen en zij worden hierbij ondersteund door het Sociaal Team Heeze-Leende. In dit team werken professionals samen met een integrale werkwijze als uitgangspunt.

Wat gaan we doen?

- ▶ Door een toename in de vraag naar en een stijging van de kosten van jeugdhulp en Wmo, is er een financieel tekort ontstaan. We blijven hier met een kritische blik naar kijken om een keerpunt te creëren. De inzet op preventie, (vroeg)signalering en tijdige toeleiding naar laagdrempelige ondersteuning staan hierbij voorop.
- ▶ We onderzoeken of we alternatieven voor geïndiceerde hulp kunnen (laten) realiseren. Denk hierbij aan het vrij toegankelijk of groepsgericht aanbieden van activiteiten en ondersteuning.
- ▶ We onderzoeken of we een pilot kunnen starten voor de inzet van een praktijkondersteuner jeugd-ggz bij de huisartsen. Op deze manier willen we meer grip krijgen op geïndiceerde jeugdhulp via een medische verwijzing. Ook willen we er zo voor zorgen dat er passende zorg wordt ingezet.
- ▶ Vanwege het aflopen van de huidige contracten met zorgaanbieders per 31 december 2020, wordt binnen de inkoopregio Eindhoven een nieuwe inkoopstrategie jeugdhulp ontwikkeld.
- ▶ Vanuit het project 18-/18+ werken we een aantal oplossingsrichtingen uit. Hierbij gaat het onder andere om het opstellen van een toekomstplan voor kwetsbare jongeren en het bieden van de mogelijkheid aan jongeren om te werken met een JIM. Dit staat voor Jouw Ingebrachte Mentor. Dat is iemand binnen het netwerk van de jongere die een vertrouwenspersoon voor hem of haar vormt.
- ▶ We voeren een onderzoek uit naar alternatieve vervoersvoorzieningen en bepalen aan de hand van de uitkomsten wat er mogelijk is.
- ▶ Eind 2020 evalueren we het project onafhankelijke cliëntondersteuning. Daarna bepalen we op welke manier we dit structureel gaan inbedden.
- ▶ De omgekeerde toets is een nieuwe methodiek waarmee professionals in het sociaal domein maatwerk kunnen leveren. Dit sluit aan bij onze visie, die gericht is op een integrale benadering en het denken in kansen en mogelijkheden. We denken mee met de inwoner over wat nodig is en of dat past binnen de doelstellingen van de wetten van het sociaal domein. Dit gaat verder dan het eigen domein waarbinnen de professional opereert. Niet de letter van de wet is het vertrekpunt, maar de bedoeling van die wet- en regelgeving. Daarbij wegen we de mogelijke effecten van een besluit in de volle breedte mee. Pas als dat helder is, komt de juridische toets. Zo is maatwerk mogelijk zonder dat het tot willekeur leidt.

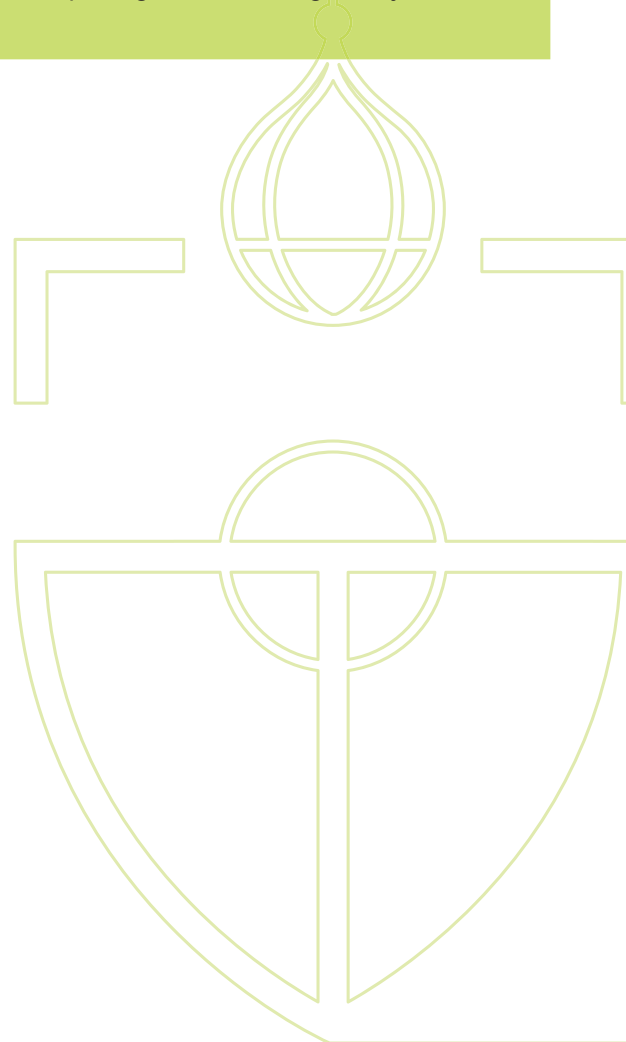
4.3 Toegankelijkheid

Heeze-Leende wil een toegankelijke gemeente zijn. In 2016 is het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking in Nederland in werking getreden. Dit wettelijk kader schept verplichtingen en is een kans voor gemeenten, bedrijven en organisaties om inclusie en toegankelijkheid serieus en actief op te pakken. Als we willen dat iedereen mee kan doen in de samenleving is toegankelijkheid een voorwaarde. Voor mensen met een beperking betekent een inclusieve samenleving dat ze meedoen op grond van gelijkheid, dat ze regie hebben over hun eigen leven en dat ze toegang hebben tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder een beperking. Voor ons als gemeente betekent dit dat we passende maatregelen moeten nemen om deze inclusieve samenleving te realiseren, zodat inwoners met een beperking zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven.

In Heeze-Leende is de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein al actief op dit terrein. Zij adviseert de gemeente onder andere over de toegankelijkheid van de openbare ruimte en openbare gebouwen.

Wat gaan we doen?

- ▶ We blijven aandacht vragen voor toegankelijkheid. Dit doen we onder andere door de inzet van onze ambassadeurs, die samen met de werkgroep 'onbelemmerd Heeze-Leende' aan de hand van een checklist onderzoeken of winkels, restaurants, sportverenigingen en dergelijke voldoende toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- ▶ Om uitvoering te geven aan het VN-verdrag stellen we een lokale inclusie-agenda op, die aansluit op wat we al doen op het gebied van toegankelijkheid.

4.4. Samenwerking met onderwijs en kinderopvang

Een goede samenwerking met het onderwijs en de kinderopvang is om meerdere redenen van belang. Zo zijn het onderwijs en de kinderopvang een belangrijke vindplaats voor onze jeugdige inwoners. Een groot deel van hun dag brengen zij immers door op school of bij een kinderdagverblijf, waardoor deze instellingen een belangrijke rol spelen bij de vroegsignalering van mogelijke opgroei- en opvoedproblemen.

Daarnaast zijn schoolbesturen vanuit de Wet Passend Onderwijs verantwoordelijk voor een passende onderwijsplek voor elke jeugdige, terwijl de gemeente zorgdraagt voor passende ondersteuning aan ouders en jeugdigen op het gebied van jeugdhulp. Zeker bij complexere casuïstiek is een integrale aanpak belangrijk, waarbij de ondersteuning vanuit het onderwijs en vanuit de gemeente goed op elkaar zijn afgestemd. Samenwerking tussen het onderwijs, de jeugd- en gezinsprofessionals en mogelijke andere betrokkenen, waaronder de kinderopvang, is daarbij cruciaal. Alleen op die manier zorgen we ervoor dat de jeugdigen en hun ouders vroegtijdig ondersteuning krijgen. In het afgelopen jaar zijn we gestart met het verbeteren van de samenwerking tussen deze partners. We hebben verschillende bijeenkomsten georganiseerd waarbij ontmoeting, informatiedeling en inspiratie centraal stonden.

Wat gaan we doen?

- ▶ Het kabinet wil een directe financiering van zorg in onderwijstijd regelen vanuit het jeugdbudget. Dit gaat om een beperkt aantal onderwijsinstellingen waar kinderen met complexe zorgvragen onderwijs volgen, zoals de Berkenschutse in Heeze. We wachten af wat deze ontwikkeling in de praktijk gaat betekenen. We blijven echter wel volop inzetten op het verbeteren van de inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp met betrekking tot preventie en onderwijszorgarrangementen. Daarnaast blijven we op casusniveau aansluiten bij de adviescommissie toewijzingen van samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO, waar individuele onderwijszorgarrangementen worden vormgegeven.
- ▶ In samenwerking met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de regiogemeenten bepalen we op welke onderwerpen er een gedeeld belang is en waar we elkaar als onderwijs en gemeente(n) nodig hebben. Waar mogelijk stemmen we ons beleid en de uitvoering ervan op elkaar af..

4.5 Nederland en migrant, goed voorbereid

In Heeze-Leende streven we ernaar dat nieuwkomers, waaronder statushouders, volwaardig kunnen meedoen in onze gemeente. We streven ernaar dat ze kunnen werken, naar school gaan of op een andere manier bijdragen aan de samenleving. Daarom hebben we extra aandacht voor het leren en beheersen van de Nederlandse taal en voor het actief zijn op de arbeidsmarkt. Door integraal te kijken naar de integratie van nieuwkomers, en door aandacht te hebben voor de verschillende leefgebieden, verwachten we dat zij sneller zelfredzaam zijn en hun weg in Heeze-Leende weten te vinden.

De huisvesting en begeleiding van statushouders is een taak van de gemeente. In januari 2021 gaat de Wet Inburgering in, waardoor de gemeenten ook de regie krijgen over inburgering. Op deze manier wordt de aanpak een integraal onderdeel van het sociaal domein.

Vooruitlopend op de nieuwe wet zijn we in 2019 al gestart met extra inzet op taaltrajecten. Dat combineren we met het opdoen van werkervaring bij lokale werkgevers. Zo willen we nieuwkomers begeleiden naar zelfredzaamheid, participatie en economische zelfstandigheid. Dit doen we allemaal in samenwerking met netwerkpartners.

Wat gaan we doen?

- ▶ We volgen de ontwikkelingen van de nieuwe wetgeving en zetten dit om naar de praktijk. We zetten de ingezette lijn door en brengen verbeteringen aan waar dat nodig is. We pakken de re-integratie breed op doordat we zorgen voor een goede aansluiting tussen de verschillende leefgebieden. Hierbij zetten we extra in op taal.
- ▶ Een aantal leerlingen van wie Nederlands niet de eerste taal is, ontvangt extra ondersteuning om hun woordenschat en hun begrip van het Nederlands te vergroten. Met het oog op ouderbetrokkenheid en extra taalondersteuning, willen we dit initiatief uitbreiden voor volwassenen. Hierbij zoeken we de samenwerking met het Taalpunt Heeze.

4.6 (Arbeids-)participatie

Meedoen betekent dat je onderdeel bent van een gemeenschap. Wanneer je (on)betaald werk verricht, ben je ook onderdeel van een gemeenschap. Het grootste deel van onze inwoners is aan het werk. Zij zijn daardoor financieel zelfstandig, onderhouden sociale contacten, hebben een duidelijke structuur in de dag en een groter welbevinden.

Een deel van onze inwoners lukt het echter niet om (zelfstandig) betaald werk te vinden. Zij doen een (tijdelijk) beroep op de gemeente voor een uitkering vanuit de Participatiewet. Wij ondersteunen deze inwoners om weer economisch zelfstandig te worden. Dat doen we door hen, waar mogelijk, te begeleiden naar betaald werk. Het is echter niet voor iedereen weggelegd om direct betaald aan het werk te kunnen. Sommige mensen hebben hierbij meer ondersteuning nodig. Door andere vormen van participatie, zoals een stage of vrijwilligerswerk, doen zij werkervaring op, wat hen helpt in het vervolgtraject. Ook zetten we in op re-integratietrajecten en/of ondersteuning van de arbeidsmakelaar. De samenwerking met (interne en externe) partners en werkgevers is hierin essentieel. Op deze manier werken we aan een diverse en inclusieve arbeidsmarkt, waarin iedereen naar vermogen mee kan doen, ongeacht arbeidsbeperking, taalachterstand of gebrek aan recente werkervaring.

Wat gaan we doen?

- ▶ We hebben de komende jaren extra aandacht voor doelgroepen als nieuwkomers en mensen met een arbeidsbeperking.
- ▶ In de komende jaren blijven we re-integratie-instrumenten ontwikkelen om de aansluiting op de arbeidsmarkt beter te kunnen maken.
- ▶ In het kader van participatie stimuleren we onze inwoners met een bijstandsuitkering nóg meer om vrijwilligerswerk te gaan doen.
- ▶ De arbeidsmakelaar is onmisbaar in de arbeidsbemiddeling van onze inwoners. Dit aanbod zetten we in de komende jaren voort en versterken we waar nodig.

4.7 Armoedebestrijding/Kinderparticipatie

In Heeze-Leende groeit 7 tot 8,5 procent van de kinderen op in een gezin dat moeite heeft om financieel rond te komen. Hierbij gaat het overigens in 33 procent van de gevallen niet om gezinnen die in armoede leven. In 3 tot 4 procent van de gezinnen is er voor de kinderen geen geld voor lidmaatschap van een club of vereniging.

We willen financiële belemmeringen waar mogelijk wegnemen. We willen dat het inkomen op orde is, doordat inwoners gebruikmaken van de regelingen waarop zij recht hebben.

Met de regeling 'Alle kinderen doen mee' zorgen we ervoor dat kinderen uit gezinnen in armoede toch mee kunnen doen. Zij kunnen meedoen met sport-, school- of culturele activiteiten, kunnen hun zwemdiploma halen en krijgen een fashioncheque voor nieuwe kleren. Bij bijzondere noodzakelijke kosten bieden we tegemoetkomingen voor gezinnen met een laag inkomen.

Wat gaan we doen?

- ▶ We onderzoeken de mogelijkheid om een spreekuur van het Sociaal Raadsliedenwerk op te starten, voor een pilotperiode van één jaar. In het spreekuur kunnen inwoners terecht met vragen over financiële of juridische kwesties. Inwoners worden geattendeerd op landelijke en gemeentelijke regelingen, zoals toeslagen van de Belastingdienst of kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en belastingen. Op jaarbasis wordt hiermee gemiddeld €500,- voor de klant 'verdiend'. We werken samen met vrijwilligers, schuldhulpverlening en het formulierensprekuur van het Taalpunt Heeze-Leende.
- ▶ We informeren inwoners actief over regelingen en vergroten de bekendheid ervan. Op de website staan de regelingen duidelijk genoemd en het professionele en informele netwerk is op de hoogte.
- ▶ We subsidiëren voedselbank 'De Boodschappenmand' in Valkenswaard, zodat inwoners voor wie dat nodig is, hiervan gebruik kunnen maken.

4.8 Schuldhulpverlening

Mensen die lange tijd in financiële problemen zitten, kunnen chronisch stress ervaren. Chronische stress verandert de 'bedrading' van het brein van mensen. De zogenoemde uitvoerende functies raken daardoor minder goed ontwikkeld. Dat beïnvloedt het geheugen negatief en maakt dat mensen geen overzicht kunnen krijgen en niet goed meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen. Dit heeft als gevolg dat mensen steeds dieper in de schulden komen.

Het is belangrijk om inwoners met financiële problemen zo vroeg mogelijk te bereiken. Dit is een lastige opgave, omdat mensen zich vanwege schaamte vaak niet of laat melden. Er is aandacht voor financiële problemen als iemand zich meldt bij het Sociaal Team. Ook Wocom signaleert vroegtijdig huurachterstanden en schakelt schuldhulpverlening in om erger te voorkomen.

Tijdens de begeleiding sluiten we aan bij de mogelijkheden van mensen. Door het aanleren van financiële vaardigheden, houden mensen zelf regie en komen ze minder snel (opnieuw) in de problemen. We hebben onze processen versoepeld, zodat het ook toegankelijker wordt voor de inwoner. Ook laten we de inwoner niet los als de schulden zijn opgelost. We bieden nazorg aan in de vorm van budgetcoaching, zodat de kans op terugval kleiner is.

Wat gaan we doen?

- ▶ We ondersteunen inwoners bij het op orde krijgen van hun inkomen (zie ook paragraaf 4.7 armoedebestrijding) en spelen in op grote levensgebeurtenissen.
- ▶ We zetten budgetteringsadvies en -training in op vindplaatsen, zoals de voedselbank.
- ▶ We leggen afspraken met Wocom, in het kader van vroegsignalering, vast in een convenant. Deze afspraken voldoen aan de bepalingen vroegsignalering van de nieuwe Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, die in 2021 wordt ingevoerd.
- ▶ Op termijn gaan we dergelijke convenanten ook sluiten met andere partijen, zoals zorgverzekeraars.

4.9 Aandacht voor laaggeletterdheid

In Heeze-Leende streven we naar een samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Tegelijkertijd merken we dat sommige inwoners moeite hebben om mee te komen. De samenleving wordt steeds sneller en digitaler en dat levert problemen op, zowel voor inwoners met als inwoners zonder Nederlands als moedertaal. Zo kunnen zij moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen of beperkt digitaal vaardig zijn. Omdat het verbeteren van deze basisvaardigheden allerlei positieve gevolgen heeft, willen we inwoners stimuleren om alert te zijn op signalen die kunnen wijzen op laaggeletterdheid. Op die manier kunnen we een passend taalaanbod bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Taalpunt Heeze-Leende, dat in 2018 is gestart, speelt hierbij een grote rol.

Wat gaan we doen?

- ▶ We nemen het taalgebruik van onze gemeente onder de loep. Als we in onze communicatie naar inwoners onduidelijk zijn, passen we dit aan, zodat we altijd helder en begrijpelijk communiceren. We hebben ook aandacht voor de toegankelijkheid van de website.
- ▶ In samenwerking met onze netwerkpartners stellen we een plan op waarin we onze visie, ambitie en uitgangspunten rondom de aanpak van laaggeletterdheid vastleggen. In de uitwerking van dit plan brengen we in kaart welke activiteiten er zijn rondom de aanpak van laaggeletterdheid. Hierbij betrekken we onder andere het onderwijs, de kinderopvang en mogelijk andere partijen.
- ▶ We zetten in op het verbeteren van de signalering van laaggeletterdheid, onder andere door het inzetten van de Taalmeter en het activeren van het netwerk rondom laaggeletterden.
- ▶ We zetten het formulierencafé meer op de kaart, zodat inwoners die moeite hebben met het invullen van formulieren weten waar ze terecht kunnen. We leggen een koppeling met het sociaal raadslidenwerk, waarvoor we een pilot gaan starten.
- ▶ We realiseren een passend, waar mogelijk, lokaal taalaanbod dat past bij de behoefte die er leeft. Dit doen we in samenwerking met netwerkpartners.

5. Een fijn en veilig thuis

Fijn wonen is belangrijk voor mensen. Je wil je thuis voelen in je huis, straat, buurt en dorp. Onveiligheidsgevoelens dragen hier niet aan bij. Ook als je huis niet meer past bij je levensfase, kun je je minder prettig voelen.

5.1 Jeugdigen groeien, waar mogelijk thuis op in een gezin

Een veilige en stabiele thuisomgeving is de basis van een gezonde ontwikkeling van jeugdigen. Vanuit dit oogpunt faciliteert de gemeente preventieve en laagdrempelige ondersteuning (zie ook het thema 'iedereen doet mee'). Met dit onderwerp sluiten we aan op het landelijk actieprogramma Zorg voor Jeugd, waarmee onder andere wordt beoogd om kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien.

We willen jeugdigen zoveel mogelijk thuis laten opgroeien. Er is echter ook een kleine groep jeugdigen in Heeze-Leende met forse en complexe problematiek die daardoor (soms) niet thuis kan wonen. We willen deze groep in een thuisomgeving laten opgroeien. Dat wil zeggen kleinschalig, gezinsgericht, perspectief biedend wonen en zo mogelijk binnen het eigen netwerk. Langdurig verblijf in een grote (gesloten) instelling willen we tot een minimum beperken, net als het aantal overplaatsingen van jeugdigen.

Wat gaan we doen?

- ▶ We willen jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Daarom investeren we in het veilig maken en het versterken van de thuissituatie en in het eigen netwerk van een gezin.
- ▶ In specifieke situaties en casussen bekijken we of we alternatieve vormen van hulp binnen onze gemeente kunnen bieden om uithuisplaatsingen te voorkomen. Concreet betekent dit dat we onderzoeken of het financieel en inhoudelijk mogelijk is om 24-uurs ondersteuning en zorg in een gezin te bieden. Zo kan het gezin bij elkaar blijven, in plaats van dat kinderen tijdelijk uit huis worden geplaatst.
- ▶ Om uitvoering te kunnen geven aan het landelijk actieprogramma Zorg voor Jeugd, heeft het Rijk per jeugdzorgregio een Transformatiefonds beschikbaar gesteld. Deze middelen worden regionaal deels ingezet voor het voorkomen van jeugdhulpPlus-plaatsingen. Hiervoor wordt een civiel trajectberaad ingericht.
- ▶ Daarnaast gaan we, in samenwerking met de regio, initiatieven van jeugdhulporganisaties ondersteunen. Deze initiatieven zijn erop gericht om verblijf in een instelling te verkorten of te voorkomen, zodat kinderen zoveel mogelijk thuis opgroeien. Ook deze initiatieven worden bekostigd uit het Transformatiefonds.
- ▶ Met de middelen uit het Transformatiefonds wordt regionaal een actieplan Pleegzorg opgesteld dat zich richt op het werven en behouden van pleegouders, het versterken van het pleegzorgaanbod en het ontwikkelen van nieuwe vormen van gezinsgerichte zorg.

5.2 Voorkomen en beperken van nadelige gevolgen van echtscheidingen

Echtscheidingen komen steeds vaker voor. In ongeveer 20 procent van de gevallen leidt een scheiding tot een zogenaemde vechtscheiding. Vechtscheidingen kunnen ervoor zorgen dat partners en/of kinderen kortdurend of langdurig problemen ondervinden. Jeugdigen hebben moeite om mee te komen op school, ervaren emotionele stress, vertonen meer crimineel gedrag en krijgen vaker problemen in toekomstige relaties.

Het belang is groot: veel kinderen in de jeugdzorg leiden aan de gevolgen van complexe scheidingen. De schade voor de kinderen en de maatschappij is groot. Door deze schade te voorkomen of te beperken, bijvoorbeeld door vroegtijdige ondersteuning aan ouders, boeken we een brede gezondheidswinst.

In onze gemeente kunnen kinderen die met een echtscheiding te maken krijgen deelnemen aan een training KIES (Kinderen in Echtscheidingssituaties). Daarnaast hebben we in complexe situaties geregeld dat de rechtbank direct jeugdhulp kan inzetten met dwingende voorwaarden.

Wat gaan we doen?

- ▶ In regionaal verband sluiten we aan bij het actieprogramma Scheiden zonder schade. Dit actieprogramma is erop gericht om schade bij kinderen, als gevolg van een scheiding van ouders, te beperken. Het bundelt acties en interventies rondom scheiding, verbindt partners (ook rechtbank, mediators en advocatuur) en legt de verbinding met andere programma's in het kader van preventie.
- ▶ Landelijk en regionaal zijn er diverse acties uitgezet om nadelige gevolgen van scheidingen te voorkomen en te beperken. In Heeze-Leende gaan we in aansluiting hierop onderzoeken of het inrichten van een scheidingsloket meerwaarde kan bieden. Bij een scheidingsloket kunnen partners, hun eventuele kinderen en de omgeving informatie, advies en begeleiding krijgen in de overgang naar de nieuwe situatie.

5.3 Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

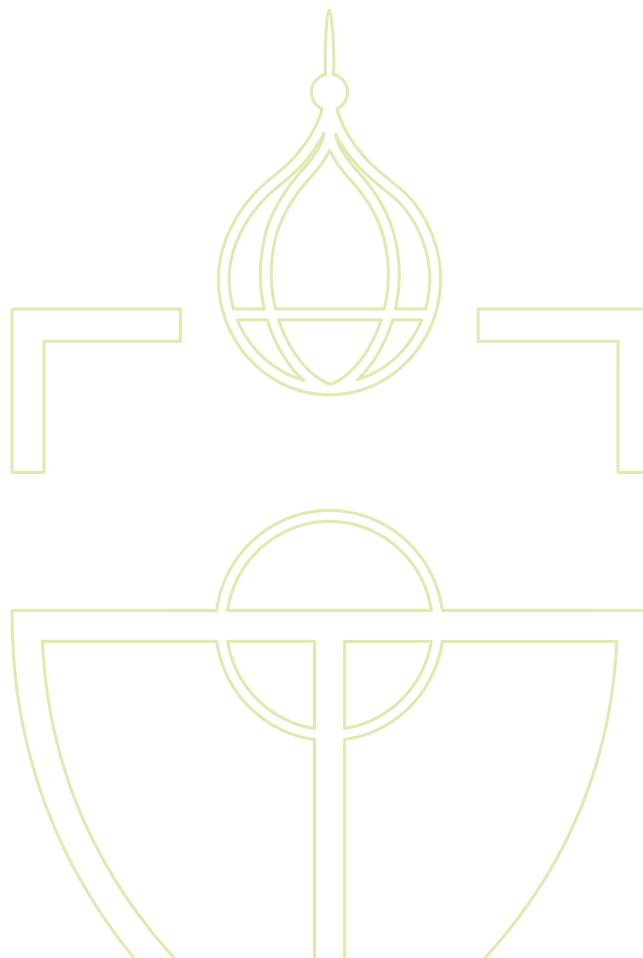
Gemeenten zorgen sinds 2015 voor voldoende plekken beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Uitgangspunt hierbij is dat mensen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving worden begeleid en ondersteund. Dit wordt voor onze regio uitgevoerd door de centrumgemeente Eindhoven.

Per 1 januari 2021 gaat er het een en ander veranderen. Gemeente Heeze-Leende zal dan zelf de financiële middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang ontvangen. We zullen zelf moeten zorgen voor de uitvoering en financiering ervan.

Om dat te realiseren, moeten we sterker in de regio gaan samenwerken. Landelijk wordt daar dan ook een taskforce voor ingericht.

Wat gaan we doen?

- ▶ We werken samen in de regio via een al vastgesteld plan van aanpak. Op deze manier willen we een basisniveau van voorzieningen, kennis en geschikte woningen realiseren.
- ▶ We versterken de lokale samenwerking met ketenpartners om waar mogelijk de begeleiding lokaal te organiseren.
- ▶ De wijze waarop we de regionale samenwerking vormgeven, werken we volgens de landelijke kaders verder uit.

5.4 Langer zelfstandig thuis wonen

In Heeze-Leende streven we ernaar dat onze inwoners, ook degenen die kwetsbaar zijn, zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen: bij voorkeur in hun eigen vertrouwde omgeving.

Doordat de levensverwachting van mensen stijgt, stijgt ook het aantal mensen met een chronische ziekte. We zien een toename van het aantal mensen met dementie dat nog thuis woont, onder andere vanwege wachtlijsten bij verpleeghuizen. Hierdoor zien we ook een groei in het aantal valincidenten en in het aantal mensen dat eenzaam is. Omdat mensen langer thuis blijven wonen, is hiervoor meer aandacht nodig, ook vanuit de gemeente.

We zien ook dat het aantal mensen met een zorgvraag dat thuis blijft wonen, of na een opname weer naar huis terugkeert, stijgt. Het gaat dan bijvoorbeeld om jongeren met autisme, mensen met psychische problemen of mensen met niet-aangeboren hersenletsel.

Om er voor te zorgen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen, is het belangrijk dat er voldoende geschikte woningen beschikbaar zijn. In Heeze-Leende is onder andere behoefte aan geclusterde woonvormen, zowel voor de doelgroep ouderen als voor andere doelgroepen. We willen dat zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis georganiseerd wordt. Hierbij verwachten we van onze inwoners dat zij dit zoveel mogelijk zelf realiseren met inzet van mantelzorg, burenhulp en andere steun uit het sociale netwerk. Ook verwachten we dat inwoners vroegtijdig preventieve maatregelen treffen zoals woningaanpassingen, zodat zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen ook mogelijk blijft. Huiskamers en ontmoetingspunten in wijken en kernen kunnen mensen bij elkaar brengen en eenzaamheid voorkomen.

In de kernen wordt al veel georganiseerd rondom het zelfstandig thuis (blijven) wonen door onder andere de ouderenorganisaties, Zorgcoöperatie Leende en de zorgwerkgroepen wonen/welzijn/zorg in Sterksel en Leenderstrijp. Inwoners in Heeze-Leende kunnen gebruik maken van de Blijverslening, waarbij ze tegen gunstige voorwaarden een lening kunnen afsluiten voor het (preventief) aanpassen van de eigen woning. Valpreventie krijgt aandacht tijdens voorlichtingsbijeenkomsten die we organiseren samen met ketenpartners.

Wat gaan we doen?

- ▶ Voor het beleid van de gemeente over voldoende geschikte huisvesting voor ouderen en mensen met een zorgvraag, verwijzen we naar de Woonvisie Heeze-Leende. Voor deze visie is ook vanuit het sociaal domein input geleverd.
- ▶ Samen met onze ketenpartners, belangengroepen en vrijwilligersorganisaties gaan we onze oudere inwoners stimuleren om al in een vroeg stadium na te denken over het treffen van maatregelen, zoals woningaanpassingen. Als zij zich daar beter van bewust zijn, en preventief acties ondernemen, kunnen zij vaak ook langer zelfstandig thuis blijven wonen.
- ▶ We ondersteunen en faciliteren ontmoetingsruimten in wijken en de kernen.

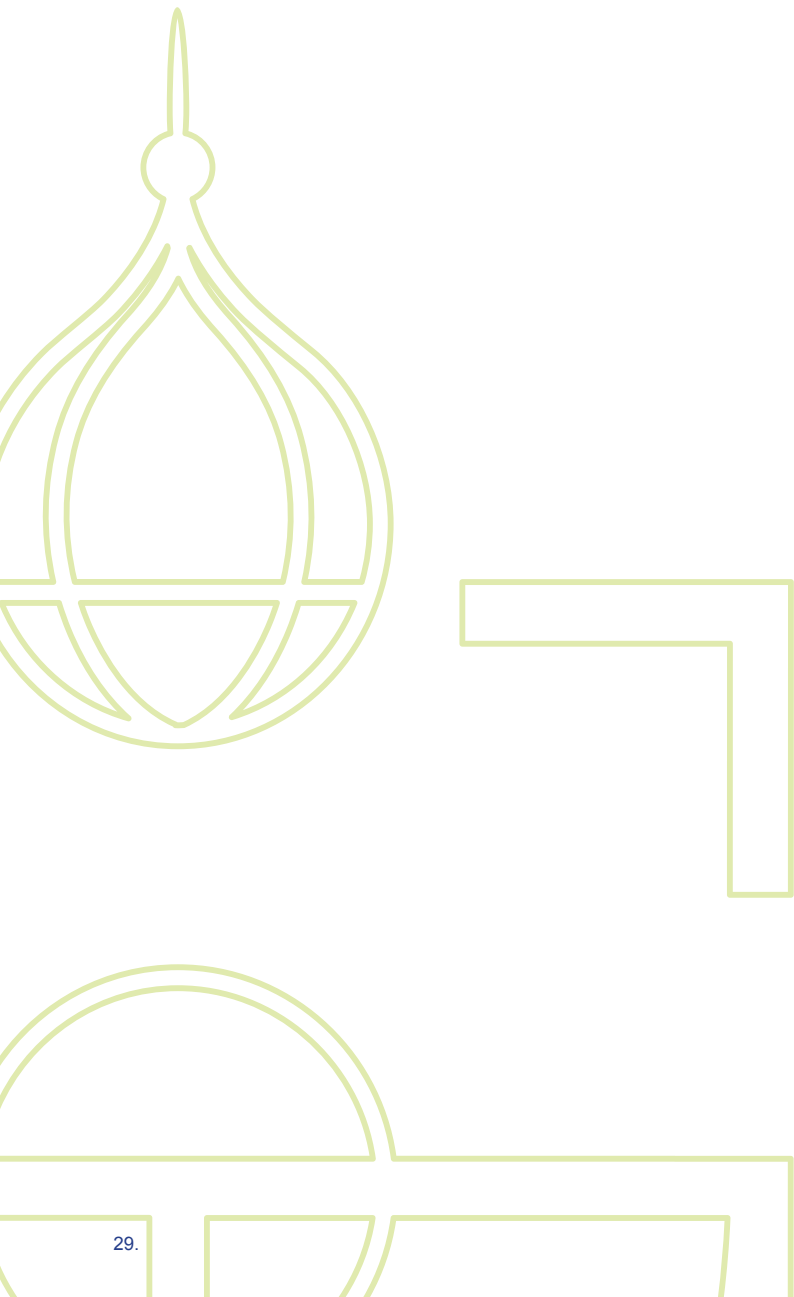
5.5 Dementievriendelijke samenleving

In de komende jaren neemt het aantal mensen met dementie snel toe. Ook in Heeze-Leende zien we deze groei: van 300 inwoners in 2015 tot 740 inwoners in 2040 . Dit betekent dat over een aantal jaar in vrijwel iedere straat mensen met dementie wonen. Hoe zorgen we ervoor dat deze inwoners zo goed mogelijk blijven functioneren? En hoe kunnen we hun sociale netwerk zo optimaal mogelijk inzetten? Deze vragen moeten we beantwoorden.

Daarom is er in 2019 in Heeze-Leende een dementienetwerk opgericht, waarin verschillende netwerkpartners samenwerken aan een dementievriendelijke gemeente.

Wat gaan we doen?

- ▶ Met kennisdeling over dementie aan onder andere verenigingen en mantelzorgers zorgen we voor meer begrip over dementie.
- ▶ We stimuleren verenigingen en organisaties om dementievriendelijk en gastvrij te worden en te zijn.
- ▶ We zorgen voor een laagdrempelige ontmoeting, waar mensen die vragen hebben over hun geheugen elkaar kunnen treffen, informatie kunnen vinden en ervaringen kunnen uitwisselen.

5.6 Zorg en veiligheid

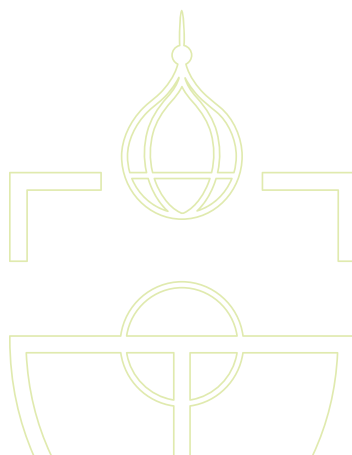
In Heeze-Leende hebben we een kleine groep inwoners die kampt met ingewikkelde en ernstige problemen. Bij deze groep zijn verschillende en wisselende zorg- en veiligheidspartners betrokken zoals Sociaal Team, GGD, Raad voor de Kinderbescherming, jongerenwerk, signaleringsoverleg, Zorg- en Veiligheidshuis Veilig Thuis en lokale driehoek van burgemeester, politie en officier van justitie.

In deze ketensamenwerking in een complex speelveld kunnen afstemmingsproblemen ontstaan. Mensen kunnen tussen wal en schip vallen of worden niet goed in de gaten gehouden. Door onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid te verbinden en integraal te benaderen, vergroten we de kans op succesvolle duurzame oplossingen voor inwoners. Dat vraagt om een persoonsgerichte aanpak, waarin zorg- en veiligheidspartners de krachten bundelen en samen optrekken.

Als gemeente hebben we, zelf of samen met anderen, de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang, de aanpak van personen met verward gedrag, de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, de nazorg voor ex-gedetineerden en de uitvoering van de nieuwe Wet verplichte ggz (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd).

Wat gaan we doen?

- ▶ We versterken de samenwerking met de verschillende zorg- en veiligheidspartners binnen en buiten de gemeente om de best passende zorg en ondersteuning voor inwoners te realiseren en verstoringen van de openbare orde te vermijden.
- ▶ Op 1 januari 2020 treden de Wet verplichte ggz en de Wet zorg en dwang in werking. Deze wetten vervangen de Wet bijzonder opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). Nieuw is dat iedereen bij de gemeente kan melden dat een bepaalde persoon mogelijk verplichte zorg nodig heeft. De gemeente is vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Vanaf 2020 monitoren en evalueren we de werking van de nieuwe wetten en voeren we waar nodig verbeteringen door in de uitvoering ervan.
- ▶ In januari 2019 zijn we in de regio gestart met het programma Geweld hoort nergens thuis. Hiermee sluiten we aan op het landelijke programma Geweld hoort nergens thuis dat zich richt op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Regionaal zijn onder andere de volgende speerpunten benoemd: ouderenmishandeling, bespreken is goud (soms nog veel schaamte) en systeemgericht werken. In verschillende regionale werkgroepen werken we de speerpunten verder uit.

6. Een gezonde samenleving

Een goede gezondheid, zowel lichamelijk als psychisch, vergroot de mogelijkheden van mensen om (langer) mee te doen in het maatschappelijk leven. We sluiten aan bij de definitie van positieve gezondheid waarbij mensen het vermogen hebben om zich, ook vanuit een kwetsbare positie, aan te passen en de eigen regie te voeren over hun leven. De uitdaging is om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat inwoners zelf belangrijk vinden.

We worden steeds ouder en ons leven telt steeds meer gezonde jaren. Die gezondheid is echter niet gelijk verdeeld over de bevolking. Mensen met lagere inkomens en een lagere opleiding leven gemiddeld zeven jaar korter, en zelfs negentien jaar minder in goed ervaren gezondheid, dan hoger opgeleiden. In ons beleid hebben we daarom extra aandacht voor deze doelgroep.

6.1 Preventieakkoord

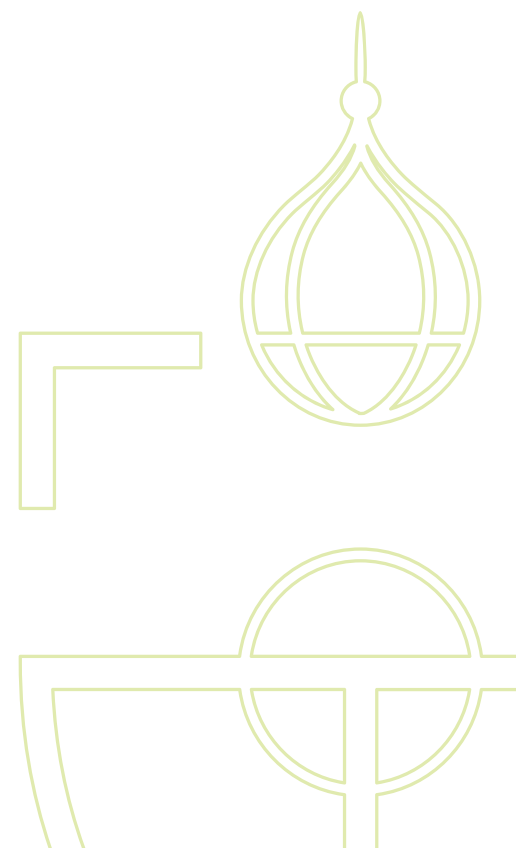
De rijksoverheid heeft, samen met meer dan zeventig verschillende organisaties in Nederland, een Nationaal Preventieakkoord gesloten. Met dit akkoord wordt de komende jaren gewerkt aan het aanpakken van gezondheidsproblemen die veroorzaakt worden door roken, overgewicht en (problematisch) alcoholgebruik. Door deze drie onderwerpen aan te pakken, kan de gezondheid van veel mensen verbeteren. Gezonde voeding is bijvoorbeeld belangrijk voor iedereen, niet alleen voor mensen met overgewicht. En als we roken voorkomen, zijn er minder mensen die meeroken.

Hoewel Heeze-Leende op veel punten beter scoort dan de regiogemeenten, blijkt uit de cijfers van de GGD-monitor dat er ook in onze gemeente nog zeker winst te behalen is. We willen daarom lokaal aansluiten bij de thema's uit het Nationaal Preventieakkoord en het roken, het alcoholgebruik en het overgewicht in Heeze-Leende de komende vier jaar verder terugdringen. We hebben hierbij extra aandacht voor de doelgroep jeugd.

Vanuit het lokaal gezondheidsbeleid hebben we de afgelopen jaren met onze ketenpartners al veel activiteiten op dit vlak georganiseerd en resultaten behaald. In de kernen richten burgerinitiatieven zoals Gezond Dorp Leende zich op een gezonde leefstijl, de scholen hebben in hun lesprogramma's en tijdens voorlichtingsbijeenkomsten aandacht voor gezondheid en ook sportverenigingen hebben hier extra aandacht voor. Het lokale ondersteuningsteam van de GGD ondersteunt deze lokale initiatieven en activiteiten.

Wat gaan we doen?

- ▶ We focussen ons samen met onze ketenpartners op de thema's roken, alcohol en overgewicht uit het Nationaal Preventieakkoord. We formuleren nieuwe doelstellingen en resultaten voor de komende vier jaar en maken een uitvoeringsplan. Aan het eind van deze periode evalueren we of we de doelstellingen hebben behaald aan de hand van de cijfers uit de GGD-monitors.
- ▶ We sluiten aan op landelijke campagnes zoals NIX18, Ikpas en Rookvrije generatie en maken gebruik van landelijke en regionaal ontwikkelde materialen en methodieken.

6.2 Sport en bewegen

Bij een gezonde samenleving hoort ook voldoende aandacht voor sport en bewegen, belangrijke preventieve middelen binnen het sociaal domein. Sport en bewegen kunnen een rol spelen in het tegengaan van eenzaamheid, valincidenten en overgewicht. Ze kunnen ook bijdragen aan re-integratie en inburgering en aan een positieve fysieke en mentale ontwikkeling van onze inwoners.

In Heeze-Leende gebeurt al veel op het gebied van sport en bewegen. We kennen een actief sportverenigingsleven met de inzet van een groot aantal vrijwilligers. De Sportraad is het adviesorgaan voor de sportverenigingen richting de gemeente. Onze sportconsulenten ondersteunen en adviseren de basisscholen en de kinderopvang en onze buurtsport-coach is werkzaam voor de doelgroepen ouderen en mensen met een beperking.

Er zijn enkele ontwikkelingen die de huidige sport- en beweegaanbieders in de toekomst steeds meer zullen raken. Denk hierbij aan vergrijzing, ontgroening en migratie, maar ook aan andere sportbehoeften, zoals meer flexibilisering, individualisering en ongeorganiseerd sporten. Daarnaast staan sportverenigingen steeds meer onder druk door minder leden en minder vrijwilligers.

Wat gaan we doen?

- ▶ We sluiten aan bij het Nationaal Sportakkoord en stellen in samenwerking met de Sportraad, sport- en beweegaanbieders en ketenpartners een lokaal sportakkoord op. Dit proces wordt begeleid door een onafhankelijke sportadviseur die gefinancierd wordt vanuit landelijke middelen. We richten ons daarbij onder andere op het onderdeel vitale sport- en beweegaanbieders.
- ▶ We willen extra investeren in de doelgroep 12-18 jaar door een deel van de middelen, die we van het Rijk ontvangen voor de consulent sport/cultuur, specifiek in te zetten voor deze doelgroep.

7. Vervolg en monitoring

In deze beleidsnota geven we de grote lijnen aan voor de komende vier jaar. Het sociaal domein is nog zo in ontwikkeling dat we het wenselijk vinden om flexibiliteit te houden in de aanpak en prioritering van inhoudelijke onderwerpen. Ook willen we bij de diverse onderwerpen steeds opnieuw kunnen bepalen welke partners om tafel moeten zitten om hier samen invulling aan te geven. Daarom hebben we richtinggevend beleid geformuleerd, dat we in de programmabegroting, de specifieke projecten en de initiatieven nader uitwerken.

Bij het beschrijven van onze missie en ambities hebben we aangegeven wat we willen bereiken. Daarnaast vragen de grote lijnen in deze nota om een vertaling naar de praktijk. Om onze regiefunctie goed uit te kunnen voeren, is het belangrijk dat we zicht houden op de mate waarin gewenste effecten en beleidsdoelen worden behaald. Zo kunnen we monitoren en eventueel bijsturen als dat nodig is.

Monitoringsinstrumenten

Monitor Sociaal Domein

Bij de ontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein hebben we onderzocht welke prestatie-indicatoren het meeste inzicht geven in de mate waarin beleidsdoelen binnen het sociaal domein worden bereikt. Deze doelstellingen en bijhorende indicatoren kwamen tot stand in samenwerking met de gemeenteraad, maatschappelijke partners en de Adviesraad Sociaal Domein. Ze worden ook in samenwerking doorontwikkeld. We gaan daarbij zoveel mogelijk uit van gegevens die we uit al beschikbare data en systemen

kunnen halen en die vergelijkbaar zijn. Eens in de twee jaar maken we de voortgang in de realisatie van de beleidsdoelen inzichtelijk met behulp van de indicatoren in bijlage 2.

P & C-cyclus

In de gemeentebegroting, de jaarrekening maar ook in de tussentijdse rapportages rapporteren we over financiële en inhoudelijke ontwikkelingen in het sociaal domein.

Monitor Waarstaatjegemeente.nl

In deze monitor is lokale en landelijke informatie opgenomen en kunnen we vergelijkingen maken met landelijke cijfers. Zo kunnen we bepalen hoe Heeze-Leende ervoor staat ten opzichte van andere, vergelijkbare gemeenten.

Met al deze sturingsinformatie krijgen we meer grip op ontwikkelingen, op zaken die goed of minder goed lopen en op mogelijke hiaten. Daardoor kunnen we op tijd bijsturen als dat nodig is.

8. Financieel kader

Het financiële kader voor deze beleidsnota wordt gevormd door de programmabegroting 2020-2023. Een belangrijk streven is dat we het sociaal domein betaalbaar houden. Door ons gezamenlijk in te spannen, proberen we aan de ene kant nieuwe voorstellen te doen en er aan de andere kant voor te zorgen dat middelen effectief worden ingezet. Zo willen we bijdragen aan het realiseren van onze doelstellingen.

De uitwerking van de thema's en het aanpakken van vraagstukken binnen het sociaal domein zijn nauw verbonden met het financieel kader waarbinnen we moeten opereren. Veel van de taken, en daarmee de middelen, in het sociaal domein liggen vast. De afhankelijkheid van en het tekort aan rijksmiddelen voor het bekostigen van het sociaal domein heeft invloed op lokale keuzes. Door deze beperkte financiële middelen vraagt de aanpak van de vraagstukken binnen Heeze-Leende prioritering en creativiteit. We willen door slimme samenwerking de inzet van middelen combineren en zo de lasten spreiden.

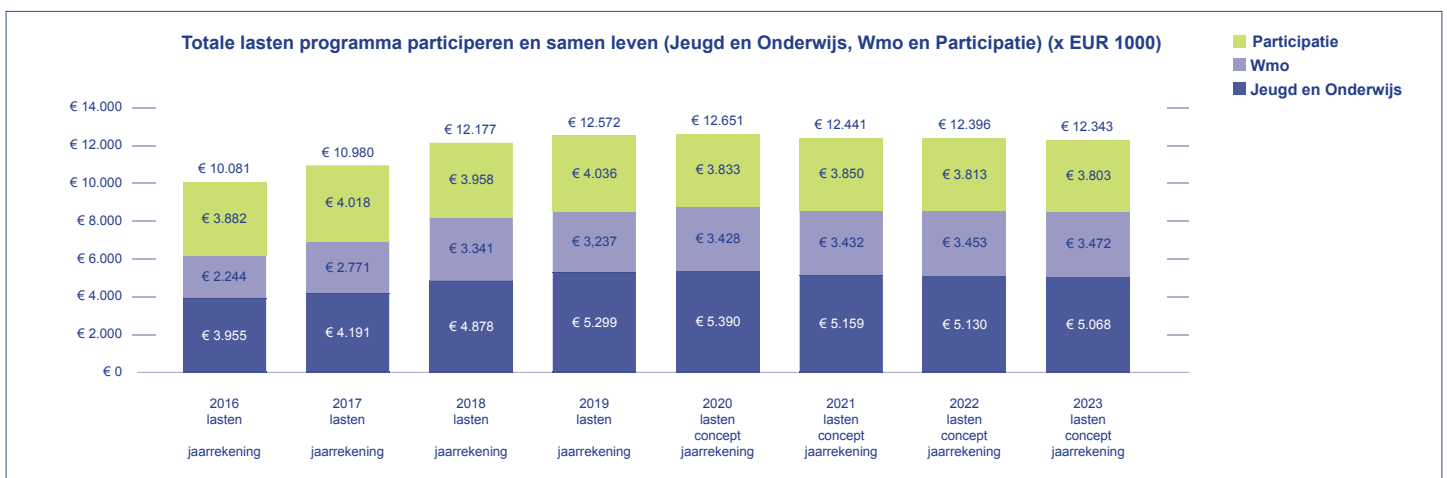
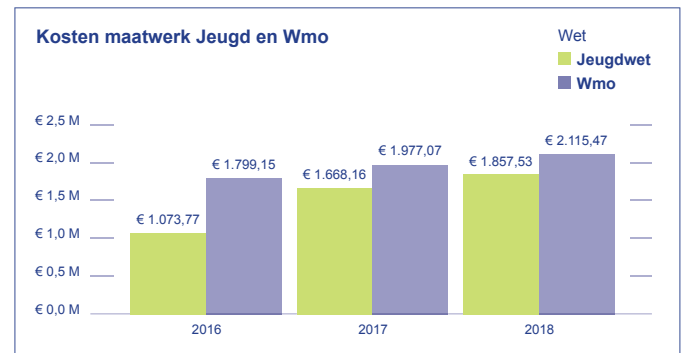
De aanpak en inzet is erop gericht om voor onze inwoners de benodigde zorg te blijven bieden en deze betaalbaar te houden.

De afgelopen jaren zijn de uitgaven in het sociaal domein gestegen. In de tabellen op deze pagina is dit weergegeven vanaf 2016.

Om ervoor te zorgen dat we ook in de komende jaren, binnen de financiële kaders, uitvoering kunnen geven aan de Beleidsnota Sociaal Domein, zetten we in op onderstaande acties.

- Per jeugdhulpaanbieder werken we met een vastgestelde budgetindicatie (gemaximeerd budget).
- We verkennen de mogelijkheden van de inzet van een praktijkondersteuner huisartsen jeugd-ggz.
- We onderzoeken op welke manier we de komende jaren de toegang (Sociaal Team) organisatorisch willen vormgeven. Op dit moment werken we op basis van een netwerkconstructie. Inhoudelijke, maar ook financiële, afwegingen nemen we hierbij mee.
- We kijken kritisch naar onze subsidies voor de grote instellingen, zowel financieel als inhoudelijk: doen ze de dingen die ze moeten doen? Kan het beter/efficiënter? Kan er anders of meer worden samengewerkt?
- Vanuit de inkooporganisatie zijn we bij toekomstige aanbestedingen extra kritisch op de kosten en bouwen we meer sturingsmogelijkheden in. Zo willen we de zorg beschikbaar en betaalbaar houden.

- We zien strenger toe op het inzetten van professionele hulp. Waar mogelijk beperken we het volume en de zwaarte en nemen we de eigen kracht en het eigen netwerk als vertrekpunt.
- We sturen strakker op de te behalen resultaten, zodat er meer grip ontstaat op de looptijd van toewijzingen van maatwerkvoorzieningen. Kwaliteit blijft daarbij centraal staan.
- We zetten in op het vergroten van het uitgavenbewustzijn in de gehele keten.
- Aan de hand van managementrapportages per kwartaal geven we inzicht in de ontwikkeling van de uitgaven en het gebruik van de diverse voorzieningen.
- We onderzoeken welke mogelijkheden er voor de gemeente zijn om subsidies binnen te halen.

Bijlage 1 Wettelijke ontwikkelingen

Op dit moment is van een aantal wettelijke ontwikkelingen bekend dat ze in de beleidsperiode van deze beleidsnota op de gemeente afkomen. In het vervolg bespreken we per ontwikkeling kort waar het om gaat en wat dit betekent voor gemeenten.

Wijziging besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Het besluit bijstandsverlening zelfstandigen is een re-integratie-instrument voor starters en een sociaal vangnet voor startende en gevestigde zelfstandigen. Een zelfstandige kan in (tijdelijke) financiële problemen komen die het voortbestaan van het bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kunnen zelfstandigen dan een beroep doen op het Bbz. Doel van het instrument is dat de zelfstandige het bedrijf kan voortzetten en dat na enige tijd een beroep op het Bbz niet meer nodig is. Per 1 januari 2020 wordt het Bbz gewijzigd: er vindt een verschuiving plaats van het financieel en inhoudelijk risico van het Rijk naar gemeenten. Op dit moment is nog niet bekend wat de impact van deze verschuiving is, maar het kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en Wet zorg en dwang (Wzd)

Per 1 januari 2020 wordt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ) vervangen door de Wvggz voor mensen met een psychische stoornis en de Wzd voor mensen met een psychogeriatrische stoornis of een verstandelijke beperking. De Wvggz geeft gemeenten handvatten om meer ambulante en preventieve hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig de zorg ingaan. De Wvggz houdt in dat iedereen bij de gemeente kan melden dat een bepaalde persoon mogelijk verplichte zorg nodig heeft. Ook voorziet deze wet in het verrichten van een verkennend onderzoek ter voorbereiding van een eventuele zorgmachtigingsprocedure. Daarnaast gaat het om het opleggen van een crisismaatregel door de burgemeester. Bij de Wzd gaat het om een inbewaringstellingsprocedure, waarbij de burgemeester inbewaringstelling kan gelasten.

Nieuwe Wet Inburgering

Op 1 januari 2021 wordt de nieuwe Wet Inburgering ingevoerd. De huidige inburgeringswet staat te veel los van andere beleidsterreinen. Door de nieuwe Wet Inburgering krijgen gemeenten de regie over de

inburgering, waarmee de nieuwe aanpak zoveel mogelijk integraal onderdeel wordt van het sociaal domein. In plaats van het huidige leenstelsel kopen gemeenten vanaf 2021 aanbod in bij taalaanbieders. De inburgering begint al in een zo vroeg mogelijk stadium in het AZC. Daarnaast wordt het inburgeringsprogramma meer op maat gemaakt dan nu het geval is: er komen drie leerroutes, waarbij ontheffing niet meer mogelijk is. Bij elk maatwerkprogramma zal zelfredzaamheid voorop staan en wordt leren gecombineerd met werk of stage.

Doordecentralisatie beschermd wonen

In juli 2019 is er akkoord bereikt tussen het Rijk en de gemeenten. In tien jaar tijd wordt beschermd wonen niet alleen een taak van centrumgemeenten, maar een taak van alle gemeenten. Er komt een nieuwe verdeling van het geld dat hiervoor beschikbaar is. Dit is conform het advies uit 2015 van het expertiseteam Toekomst Beschermd Wonen (commissie Dannenberg).

Ook zijn er afspraken gemaakt over de manier waarop de transitie in beschermd wonen de komende jaren tot stand moet komen.

- In een nieuw verdeelmodel worden de middelen verdeeld over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten. Daarnaast zal het geld verdeeld worden op basis van objectieve criteria in plaats van op historisch gegroeide verdeling.
- Er komt een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen en de doordecentralisatie op dit onderdeel. Deze gefaseerde invoering zal tien jaar duren. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld.
- De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.
- Gemeenten gaan verplicht regionaal samenwerken.

Aanpassing woonplaatsbeginsel per 1 januari 2021
Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet wordt per 2021 aangepast. De aanpassing moet bijdragen aan vereenvoudiging en meer eenduidigheid in de uitvoering. De gemeente waar de jongere vandaan komt, wordt bij verblijf verantwoordelijk voor de kosten van de jeugdhulp. Dit kan financieel impact hebben. Zowel het verdeelmodel als de Jeugdwet moeten hiervoor worden aangepast.

Bijlage 2 Prestatie indicatoren monitor Sociaal Domein

Jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen, groeien gezond en veilig op

Resultaat	Voorgestelde indicator	Meetbare indicatoren
Jeugdigen groeien op in een veilige thuissituatie	Veiligheid	Veilig voelen thuis
	Signalering* mishandeling	Mishandeld
	Weerbaarheid	Lage weerbaarheid
	Pesten	Wordt gepest
	(V)echtscheiding	Last van echtscheiding
	Armoede	Kinderen in armoede
Jeugdigen zijn op weg naar een gezonde toekomst	Gezonde leefstijl	Alcoholgebruik
		Rokers
		Drugs
		Gaming
		Sociale media
		Voldoende beweging
		Overgewicht
		Gezonde voeding
	Gelukkig/positief zelfbeeld	Ervaren geluk
	Geestelijke gezondheid	Psychisch gezond
Psychosociale problematiek		
Suïcide	Suïcide	
Jeugdigen benutten hun capaciteiten	Opleiding	Voortijdige schoolverlaters
	Verzuim	Verzuim van school
Jeugdigen nemen actief deel aan de samenleving	Werk	Jeugdwerkloosheid
	Vrijwilligerswerk	Vrijwilligerswerk
	Vrijtijdsbesteding	Lidmaatschap club/vereniging
	Sociaal contact/vangnet	Verbondenheid/terecht kunnen
		Sociale contacten naar behoefte
	Eenzaamheid	Eenzaamheid
Mantelzorg	Mantelzorg	

Bijlage 2 Prestatie indicatoren monitor Sociaal Domein

Inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen (toerusting & ondersteuning)

Resultaat	Voorgestelde indicator	Meetbare indicatoren	
Inwoners hebben een goede gezondheid	Goede lichamelijke gezondheid	Ervaren gezondheid	
	Goede geestelijke gezondheid	Psychisch gezond	
		Ervaren stress	
	Gezonde leefstijl	Norm aanvaardbaar alcoholgebruik	
		Rokers	
		Nederlandse Norm Gezond Bewegen	
		Gezond gewicht	
Inwoners zijn zelfredzaam	Voldoende inkomen (kunnen voorzien in primaire levensbehoeften)	Gevolgen geldgebrek	
		Moeite met rondkomen	
	Vaardigheden	Laaggeletterdheid	
	Sociale steun	Kunnen terugvallen op anderen	
	Sociale uitsluiting	Sociaal uitgesloten	
	Zelfstandigheid	Moeite met dagelijkse handelingen	
		Openbaar vervoer	
		Geldzaken/administratie	
		Zingeving	Zingeving
	Inwoners ervaren eigen regie	Regie	Regie over eigen leven
Inwoners participeren naar vermogen	Meedoen	Kunnen meedoen ondanks beperkingen	
	Werk	Werkloosheid	
	Vrijwilligerswerk	Vrijwilligerswerk doen	
Inwoners worden ondersteund in Financiële zelfredzaamheid		Bijstand Bijstandsuitkering	
	Schuldhelpverlening	Schuldhelpverlening	
	Betalingsachterstand	Betalingsachterstand	
Inwoners benutten eigen kracht en netwerk	Vangnet	Aanwezigheid vangnet hulp en zorg	
		Hulp beschikbaar in omgeving	
	Hulpvragen	Moeite met hulpvragen	

Bijlage 2 Prestatie indicatoren monitor Sociaal Domein

Inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving (leefbaarheid)

Resultaat	Voorgestelde indicator	Meetbare indicatoren
Inwoners voelen zich thuis in hun omgeving	Betrokkenheid	Verbonden met de buurt
	Buurt	Waardering buurt
	Leefbaarheid	Ervaren leefbaarheid
Inwoners leven in een veilige omgeving	Inbraken	Aantal inbraken in woningen
	Veiligheid	Gevoel van onveiligheid
	Inrichting openbare ruimte	Verkeersveiligheid
Inwoners zijn sociaal actief	Sociale contacten	Hoeveelheid sociaal contact
		Eenzaamheid
	Vrijwilligerswerk	Aantal mensen dat vrijwilligerswerk verricht
Inwoners zorgen voor elkaar	Betrokkenheid	Voor elkaar klaar staan
		Elkaar helpen
	Mantelzorg	Mantelzorg geven

Colofon

Tekst: Gemeente Heeze-Leende

Fotografie: oa. Ger Jansens

Vormgeving: Happy Together